

Fenyegetettségérzés

A Károlyi-kormány és az egyház furcsa kapcsolata

SZÉKESFEHÉRVÁR 1918. október 31-én győzött az őszirózsás forradalom. Károlyi Mihály hozhatta létre az új kormányt.

Tengely Adrienn A Károlyi- és a Berinkey-kormány egyházpolitikájára című, a megyeházán elmondott előadásán jegyeztük. Három párt lépett koalícióra. Az egyik a mérsékelt Károlyi-párt, a másik egy törzspárt, a Polgári Radikális Párt, a harmadik viszont egy tömegpárt, a több száz- ezres tagságot számláló Szociáldemokrata Párt volt. Az előadásból kiderült: az egyhá-

zak védekezésére rendezkedtek be, hiszen a kormánypártok programjában ott szerepelt a hitoktatás eltérítése, a szekularizáció és az egyházi iskolák államosítása. (Az iskolák döntő többsége egyházi volt.) S úgy általában, ostromozták az

Az egyházak védekezésére rendezkedtek be: lojalitást mutattak

Tengely Adrienn is felszólalt hétfőn a székesfehérvári tudományos konferencián

Fotó: Fekete Gábor

egyházakat, a reakció fő zászlóvivőjeként kiállta ki őket – főként – a szociáldemokrata propaganda.

Hogyan védekeztek az egyházak az országban néhol papok meggyilkolásáig is fajuló atrocitások, a fenyegetettség és a bizalmatlanság míliajében? A lojalitás hangoztatásával. Nem ideológiai alapokon nyugodott ez a lojalitás, hanem egyszerűen a további atrocitások elkerülése, illetve a belső béke megteremtése céljából, fejtette ki a szakember. A Károlyi-kormány valamirevaló egyházpolitikai intézkedése az egyházügyi kormánybiztosok kinevezése volt. Tengely Adrienn nézete szerint 1918 végére nyilvánvalóvá vált: a Károlyi-kormány nem egyházellenes. Azonban 1919 januárjában – e hónapban Károlyi köztársasági elnök, párttársa, Berinkey Dénes kormányfő lett – a valós hatalom a szociáldemokratákhoz került.

Kunfi Zsigmond közoktatási miniszter neki is ment az egyházaknak, a megsokasodtak az ellenforradalmi vádak felük szemben. Hogy mit tett volna még a Berinkey-kormány, nem tudható, ugyanis az 1919. március 21-i tanácsköztársaság elsöpörte őket is.

A létrejött proletárdiktatúra minden olyan egyházellenes rendelkezést meghozott, amelytől korábban tartóztak – mondta ki az előadó. **MAJ**

Jól kifőzött tanácsok Lenin receptje szerint

SZÉKESFEHÉRVÁR Amint 1989 előtt a katonatanácsokról tanultak az iskolában, az teljes hazugság.

A fenti mondatot Ligeti Dávid történész mondta A katonatanácsok szerepe Magyarországon bolsevizálódásában című előadásának elején a megyeháza közönségének. Arról beszélt, hogyan készítették elő hazánkban a tanácsköztársaság 1919. március 21-i kikiáltását a szovjet-orosz befolyás által létrejött katonatanácsok.

– Klasszikus leninista recept alapján jöttek létre: ha egy társadalmat szét akarunk bomlasztani, be kell épülnünk annak szövetségébe, el kell hitetni az emberekkel, hogy demokratikus átalakulás következik, de ez csak egy eszköz, egy álca. A katonatanácsok is csak eszközök voltak a bolsevikok kezében – ismertette.

Ligeti kifejtette, e tanácsok, vagyis szovjetek szervezése 1917 novemberében indult. Szovjet-Oroszországban. A világháború után Oroszországból Magyarországra visszatérő hadifoglyok jelentékeny részét bolsevik agitáció érte.

– Elegendő volt a háborúból. Elhitték, hogy új világrend bontakozik ki, ahol már nem lesz szükség se egyházra, se Istenre, se családra – mondta Ligeti, állította, a Tisza-gyilkosság kitervelői is hadifog-

Ligeti Dávid veszélyes párhuzamot lát a jelenkori és a száz évvel ezelőtti történelem között

Fotó: Fekete

lyok voltak. 1918 októberében jött létre a Budapesti Katonatanács. – Abban voltak érdekeltek, hogy a régi rendet, illetve a hadsereget felbomlasszák. Megkezdődött Budapesten az agitáció, sokszor erőszakkal – magyarázza a történész. – A katonatanácsok élen jártak abban, hogy Magyarország 1918 végén, 1919 elején összeomljon. Ez az egész társulat morá-

lisán bomlasztotta szét a társadalmat. Azt mondták, hogy hazára már nincsen szükség, és hogy mindegy, hol lesznek a határok, mert úgyis egy nagy testvéri köztársaságban egyesülünk majd! – fogalmazott Ligeti, aki szerint hasonló eszmék a mai napig terjednek. Már csak emiatt is érdemes vizsgálni a százéves múltat.

MAJ